

Вих. № 1286/2019/21
від 11 вересня 2019 року

Голові Комітету Верховної Ради України
з питань фінансів, податкової та митної
політики
пану Гетманцеву Д.О.

*Щодо проекту Закону «Про внесення змін до
Податкового кодексу України щодо вдосконалення
адміністрування податків, усунення технічних та
логічних неузгодженостей у податковому
законодавстві» №1210 від 30 серпня 2019 року*

Шановний Даниле Олександровичу!

Європейська Бізнес Асоціація (надалі – Асоціація) висловлює Вам свою високу повагу та високо цінує Вашу відкритість до діалогу з бізнес-спільнотою у обговоренні проектів законів з питань оподаткування, які мають значний вплив на бізнес та, як наслідок, на економіку України та її інвестиційну привабливість.

Ми вітаємо зусилля влади, спрямовані на модернізацію системи оподаткування в Україні шляхом запозичення світового досвіду та, зокрема, напрацювань Організації з економічного співробітництва та розвитку.

Ми переконані, що запропоновані зміни повинні мати на меті насамперед стимулювання сумлінних платників податків, боротьбу із ухиленням від оподаткування та створення рівних податкових умов ведення діяльності.

Фахівці та експерти Податкового комітету Асоціації ознайомились із проектом Закону «Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо вдосконалення адміністрування податків, усунення технічних та логічних неузгодженостей у податковому законодавстві» №1210 від 30 серпня 2019 року (надалі – Законопроект). За результатами обговорення Законопроекту хочемо зазначити таке.

Перш за все, експерти висловили надзвичайну стурбованість запланованою датою набрання чинності змінами, передбаченими Законопроектом. Так, передбачено набрання чинності новими правилами з дня, наступного за днем опублікування відповідного закону, а деякими правилами – з 1 січня 2020 року або з 1 липня 2020 року.

Експерти були одностайними щодо того, що запровадження таких масштабних змін у такі стислі строки містить значні ризики для бізнесу, ставить під загрозу ведення діяльності сумлінними платниками, що негативно відіб'ється як на інвестиційному кліматі, так і, врешті-решт, на доходах бюджету.

Окрім того, Законопроект, поряд із імплементацією світового досвіду (зокрема, заходів щодо боротьби із розмиванням податкової бази, розроблених Організацією з економічного співробітництва та розвитку), містить низку норм, які бізнес сприймає як відмову від позитивних здобутків, досягнутих внаслідок попередніх змін до законодавства.

Звертаємо Вашу увагу на окремі зауваження, висловлені експертами Асоціації (перелік неповний):

1. **Донарахування податкових зобов'язань з податку на додану вартість (надалі – ПДВ) у разі експорту товарів на базу, що не може бути меншою за ціну придбання таких товарів або звичайну ціну для самостійно виготовлених товарів (п. 198.8 ст. 198 Податкового кодексу України (надалі – ПКУ).** Останнім часом було сформовано обґрунтовану практику (в тому числі

судову) нарахування ПДВ саме на договірну вартість. Запровадження прямої норми, що суперечить чинній практиці, несе значні ризики для підприємств-експортерів.

2. Штрафні санкції за порушення строків реєстрації податкових накладних та розрахунків коригування (ст. 120¹ ПКУ). Декілька років бізнес наполягає на внесенні змін до ПКУ щодо штрафів, які накладаються за несвоєчасну реєстрацію податкової накладної, яка не надається отримувачу (покупцю). При цьому для Держаного бюджету не виникає втрата доходів або ситуація з ухиленням від оподаткування. Встановлення штрафу у фіксованій сумі 3 400 гривень не вирішує головної проблеми, пов'язаної із застосуванням штрафів для податкових накладних по операціям з неплатниками ПДВ. Крім того, Законопроектом передбачається встановити штрафні санкції у розмірі 3 400 гривень для кожної податкової накладної несвоєчасно зареєстрованої для операцій з постачання товарів/послуг, які звільнені від ПДВ або які оподатковуються за нульовою ставкою.

3. Умовні дивіденди (пп. 14.1.49 п. 14.1 ст. 14 ПКУ). Нововведення, запропоноване Законопроектом, яке прирівнює ряд операцій до фактичної виплати дивідендів із нарахуванням та сплатою авансових внесків. Зважаючи на можливе широке трактування даних положень, платники податків з високою вірогідністю зіткнуться із донарахуванням податку на прибуток підприємств (авансового внеску).

4. Зміни до визначення поняття «пов'язані особи» є неприйнятними для компаній, які мають значну кредиторську заборгованість, оскільки вимагатимуть подачі звіту по трансфертному ціноутворенню (надалі – ТЦУ) від більшої кількості компаній.

5. Виключення із ПКУ положення щодо особистої відповідальності податкових інспекторів за необґрунтовані донарахування з податків та зборів (п. 21.4 ст. 21 ПКУ). Зазначимо, що платникам податків вдалося налагодити конструктивний діалог із податковими органами не в останню чергу саме завдяки цій стримуючій нормі в ПКУ.

6. Можливість суттєвого збільшення строків проведення податкових перевірок. Кожна податкова перевірка є суттєвим навантаженням на бізнес. При цьому, на думку експертів Асоціації, збільшення строків проведення перевірок не може стимулювати податкові органи до ефективної роботи, а разом із зняттям особистої відповідальності інспекторів це створює можливості для зловживань. Крім того, зміни до ст. 78 ПКУ (пп. 78.1.1 п. 78.1) розширюють перелік підстав для проведення позапланових перевірок.

7. Збільшення можливостей контролюючих органів при застосуванні штрафних санкцій. Виключення з-під дії ПКУ питання застосування фінансових санкцій, передбачених Законом України «Про державне регулювання виробництва і обігу спирту етилового, коньячного і плодового, алкогольних напоїв та тютюнових виробів та пального» №481/95-ВР від 19 грудня 1995 року, призведе до однозначного використання Порядку застосування фінансових санкцій, передбачених статтею 17 Закону України «Про державне регулювання виробництва і обігу спирту етилового, коньячного і плодового, алкогольних напоїв та тютюнових виробів», затвердженого постановою Кабінету Міністрів України (надалі – КМУ) №790 від 2 червня 2003 року (надалі – Порядок), при накладенні штрафів. При цьому механізм, передбачений Порядком, є простішим в порівнянні з порядком оформлення податкових повідомлень-рішень, що може призвести до зловживань з боку контролюючих органів і накладення значної кількості штрафів на суб'єктів ринку.

8. Зміни до правил ТЦУ (ст. 39 ПКУ). Запропоновані зміни є вкрай масштабними та такими, що розширюють права податкових органів, покладаючи при цьому значний тягар на платників податків (наприклад, надання інформації податковим органам щодо укладених контрактів щодо сировинних товарів). Вважаємо, що потрібно продовжити обговорення напрямку змін до правил ТЦУ.

9. Вводяться нові відмінності між фінансовим та податковим обліками, що нівелює досягнення у частині обчислення податку на прибуток підприємств, які полягали у наближенні бухгалтерського та податкового обліків. Зокрема, це стосується змін щодо порядку визнання курсових різниць у податковому обліку (пп. 140.4.5 п. 140.4 ст. 140 ПКУ та пп. 140.5.15 п. 140.5 ст. 140 ПКУ). Введення нових податкових різниць вимагатиме значного часу на адаптацію до нових правил, загалом суттєво збільшить адміністративне навантаження на платників податку та призведе до неврахування частини витрат та/або доходів по курсовій різниці при визначенні податкових зобов'язань з податку на прибуток підприємств.

10. Зміни щодо врахування процентів у податковому обліку з податку на прибуток (п. 140.2 ст. 140 ПКУ). Запропоновані зміни ускладнюють доступ українського бізнесу до боргового

фінансування власної господарської діяльності та покладають значне адміністративне навантаження на тих платників податку, які використовують боргове фінансування.

Окрім того, Законопроектом пропонується скасувати перенесення на наступні податкові періоди процентів, неврахованих у звітному періоді у зв'язку із застосуванням обмежень, передбачених п. 140.2 ст. 140 ПКУ (пропоновані Законопроектом зміни до п. 140.3 ст. 140 ПКУ). Бізнес заперечує проти такої пропозиції.

11. Зміни до статті 126 ПКУ (див. статтю 124 ПКУ, запропоновану Законопроектом) **щодо розміру штрафних санкцій за несвоєчасну сплату узгодженого грошового зобов'язання.** Запропоновані зміни створюють підґрунтя для додаткових спорів між платниками та контролюючими органами, збільшують суб'єктивізм та покладають додаткове навантаження на платників.

12. Вибіркове значне збільшення податкового навантаження на окремі галузі (зокрема, тютюнову галузь та гірничо-металургійний комплекс). Законопроектом пропонується збільшити оподаткування тютюнової галузі в кілька разів та підвищити фактично у рази розмір рентної плати за видобування корисних копалин для гірничо-збагачувальних підприємств. Представники бізнес-спільноти вбачають у цьому ознаки порушення низки принципів, на яких ґрунтується податкове законодавство України, та застерігають, що запровадження пропонованих правил призведе до вкрай негативних наслідків у вказаних індустріях й врешті-решт негативно вплине на бюджетні надходження.

Експерти Асоціації висловлюють своє переконання щодо необхідності продовжити роботу над Законопроектом та про необхідність внесення до нього суттєвих змін. Варто розглянути можливість розділення Законопроекту та підготовки окремих законопроектів щодо (1) виконання Україною міжнародних зобов'язань у частині запровадження заходів з протидії розмиванню податкової бази та (2) інших нагальних податкових питань, які потребують законодавчого врегулювання.

У будь-якому випадку Асоціація наполягатиме на неухильному дотриманні принципу стабільності податкового законодавства та на встановленні таких строків набрання чинності змінами, які враховуватимуть зазначений принцип.

Асоціація повністю підтримує заяву Прем'єр-міністра України про те, що податкова реформа має розпочатися навесні 2020 року, а зміни до податкового законодавства повинні вступити в силу з 2021 року. Асоціація підтримує саме таку програму діяльності КМУ, яка дозволить своєчасно та заздалегідь обговорити з бізнесом податкові новації, а також дозволить знайти компроміс між розвитком бізнесу та державними потребами.

Представники компаній-членів Асоціації готові надати додаткові обґрунтування своєї позиції на зустрічі із Вами та представниками інших органів влади та готові долучитись до роботи над згадуваними питаннями у зручний для Вас спосіб.

Контактна особа від Асоціації – Наталія Артемчук, Координатор податкового та митного комітетів Асоціації, e-mail: natalia.artemchuk@eba.com.ua, тел.: 044 496 06 01.

Щиро дякуємо за розгляд нашого звернення та сподіваємось на врахування позиції бізнес-спільноти!

З повагою,

Ганна Дерев'яно
Виконавчий директор